

Lisätiedot:

Kuntatekniikkapäällikkö Anna Ahtila, puh. 050 544 6427

Kuntatekniikan projekti-insinööri Petri Forsman, puh. 040 668 4215

etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kauniaisten kaupungille on toimitettu 24.6.2024 kuntalaisaloite jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden kiertoteiden laatutason nostosta, reittien sujuvoittamisesta ja selkeyttämisestä. Aloite on julkaistu kuntalaisaloite.fi palvelussa 16.3.2023 ja aloitteen on allekirjoittanut 12 henkilöä, joista 6 kauniaislaista (**oheismateriaali**). Samansisältöinen aloite on kuntalaisaloite.fi -palvelussa allekirjoitettavissa Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupunkien osalta. Nämä kuntalaisaloitteet ja lisätietoa niistä löytyy osoitteesta: <https://hepo.fi/kiertotiet-kuntoon/>

Kuntalaisaloitteen tavoitteet:

Aloitteen tavoitteena on saada kiertotiet sujuviksi ja turvallisiksi niin pyörällä, kävellen kuin muillakin näihin rinnastettavilla kulkutavoilla liikkuville.

Aloitteessa vaaditaan, että Kauniaisten kaupunki yhteistyössä muiden pääkaupunkiseudun kaupunkien kanssa laatii nykyistä selkeämmät ohjeet työmaiden urakoitsijoille ja tapahtumien järjestäjille sekä eritoten valvoo niiden noudattamista. Aloitteessa vaaditaan myös nopeata puuttumista epäkohtiin ja nopeata korjausta kyseisiin epäkohtiin.

Aloitteessa vaadittuja parannusehdotuksia tilapäisiin liikennejärjestelyihin:

1. Ohjeistus ja valvonta

- Laaditaan selkeämmät ohjeet urakoitsijoille ja tapahtumajärjestäjille kiertoteiden toteuttamisesta.
- Varmistetaan ohjeiden noudattaminen aktiivisella valvonnalla.
- Puututaan epäkohtiin nopeasti ja korjataan ne viipymättä.

2. Turvallisuus ja sujuvuus

- Kiertotiet eivät saa tarpeettomasti katkaista reittejä tai aiheuttaa vaaraa.
- Kiertotien laatuvaatimukset kasvavat liikennemäärän ja keston mukaan.
- Pinnoitteen ja korkeuserojen tulee olla turvallisia ja esteettömiä.

3. Reittien kohtuullisuus

- Kiertotie ei saa pakottaa siirtymään kadun toiselle puolelle tai kiertämään korttelia.
- Tarvittaessa tila kiertotielle otetaan ajoradalta.
- Kulkumuotojen erottelu (pyöräily vs. kävely) säilytetään myös kiertotiellä.

4. Selkeä opastus

- Kiertotie opastetaan koko matkalta yksiselitteisesti ja helposti luettavilla opasteilla.

5. Esteettömyys ja riittävä leveys

- Kiertotien on oltava riittävän leveä turvalliseen kohtaamiseen, myös kuormapyörille, pyörätuoleille ja lastenvaunuille.
6. Talvikunnossapito
- Kiertotien talvikunnossapidon tulee olla samalla tasolla kuin normaalireitillä.
7. Käyttötarkoituksen raja
- Kiertotietä ei saa käyttää pysäköintiin tai muihin työmaan tarpeisiin.

Kuntatekniikan selvitys

Kuntatekniikka pitää kuntalaisaloitteessa esitettyjä tavoitteita kiertoteiden turvallisuudesta, sujuvuudesta ja esteettömyydestä tärkeinä. Kuntatekniikan yksi tehtävistä on kaivulupien myöntäminen, käsittely ja valvominen. Kuntatekniikalla on kadunpitäjänä velvollisuus huolehtia siitä, että yleisellä alueella tapahtuva toiminta ei haittaa sen varsinaista käyttöä ja sitä, että kaupunkiomaisuuden arvo säilyy. Vastuu tilapäisen liikennejärjestelyn toteuttamisesta ja ylläpidosta kuuluu luvan saajalle. Luvan saajan tulee nimetä vastuuhenkilö, jonka tulee olla perehtynyt liikenteenohjaus- ja varoituslaitteiden käyttöön. Vastuuhenkilö valvoo liikennejärjestelyjä ja huolehtii siitä, että järjestelyt ovat joka hetki ajan tasalla, ja palautetaan ennalleen työn päätyttyä.

Tilapäisissä liikennejärjestelyissä tulee muistaa se, että niiden tehtävänä on tehdä työmaa ja sen ympärivät alueet turvalliseksi sekä työntekijöille että alueella liikkuville. Hyvin toteutetuilla liikennejärjestelyillä voidaan vaikuttaa niin työntekijöiden kuin kadun käyttäjien turvallisuuteen sekä liikenteen sujuvuuteen. Pääkaupunkiseudun kaupungeilla on jo nyt tiivis yhteistyö liittyen kaivulupiin. Kauniaisten kaupunki osallistuu aktiivisesti pääkaupunkiseudun katutyökoulutustoimintaan (PKS Katutyökoulutus), jonka tavoitteena on kehittää ja yhtenäistää tilapäisten liikennejärjestelyjen käytäntöjä sekä katulupaprosesseja alueen kuntien välillä sekä jalkauttaa nämä vaatimukset alueen urakoitsijoille. Kauniaisten kaupunki sekä muut katutyökoulutusta edellyttävät kunnat vaativat, että vähintään yhdellä paikalla olevalla työntekijällä on hallussaan voimassa oleva katutyölupakortti kaivuluvan alaisella työmaalla.

PKS Katutyökoulutuksen toiminnasta vastaa Suomen Kuntatekniikanyhdistys (SKTY), ja sen kautta Kauniainen vaikuttaa suoraan kiertoteiltä vaadittavan laadun kehittämiseen, ohjeistusten yhtenäistämiseen sekä liikenneturvallisuuden edistämiseen koko pääkaupunkiseudulla. Katutyökoulutuksen sivuilla on kattava ja selkeä tietopaketti kaivutöistä ja tilapäisistä liikennejärjestelyistä koskien kaikkia liikennemuotoja. Kauniaisten kaupungin Kaivuluvat –verkkosivulta löytyy linkki suoraan pääkaupunkiseudun katutyöohjeeseen: https://www.kauniainen.fi/wp-content/uploads/2025/07/pks_ohje_2025.pdf

Helsingin kaupunki on luonut omat tilapäiset liikennejärjestelyiden tyyppikuvat, jotka noudattavat katutyöohjetta. Tyyppikuvat ovat alueen yleisimmillä urakoitsijoilla käytössä. Tyyppikuvat löytyvät osoitteesta: <https://www.hel.fi/static/hkr/luvat/tyyppikuvat/Tyyppikuvat.pdf>

Väyläviraston ohje 11/2021 Liikenne tietyömaalla - Tienrakennustyömaat on tilapäisten liikennejärjestelyiden soveltuvin osin käytössä katuverkostossa. Ohjeessa on esitetty Väyläviraston laatimat tyyppikuvat tilapäisille liikennejärjestelyille. Sekä Väyläviraston ohje että katutöiden ohje on kaupungin itse kilpailuttamissa urakoissa tilapäisten liikennejärjestelyiden vaatimuksena. Tietysti on mahdollista teetättää Kauniaisiin omat tilapäisten liikennejärjestelyiden

mallikuvat, joissa pystyttäisiin huomioimaan Kauniaisten katuverkon omat erityispiirteet verrattuna pääkaupunkiseudun muihin kaupunkeihin.

Kiertoreittien laatuun ja pituuteen vaikuttaa olennaisesti olemassa olevan katuverkon sallimat mahdollisuudet. Kauniaisten katuverkolla ei kävelyä ja pyöräilyä ole eroteltu omalle kaistalleen kuin Asematiellä Palokunnantien risteyksestä alkaen Tunnelitielle ja täten on hyvin vaikea toteuttaa eroteltuja kävelyn ja pyöräilyn kaistoja tilapäisissä liikennejärjestelyissä.

Kauniaisten yleisin jalankulun ja pyöräilyn väylän tyyppi on yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä. Molemmiin puoliin ajorataa kulkeva yhdistetty jalankulunväylä ja pyörätie on Kauniaistientiellä, Asematiellä Tunnelitien risteyksestä Granhultin koululle asti ja osittain Helsingintiellä. Nämä reitit sijaitsevat pääväylillä, joita pitkin joukkoliikenne, huoltoajo, pelastusajoneuvot ja suurin osa moottoriajoneuvoliikenteestä kulkee. Näillä väylillä pitää liikenteen sujuvuus ottaa huomioon tarkasti. Näillä osuuksilla on joko käytetty jalankulun ja pyöräilyn ohjaamista kadun toiselle puolelle tai on ohjattu pyöräily ajoradalle ja jalankululle saatu järjestettyä 1,5 metrin levyinen kulkuväylä.

Ajoradalta tilan ottaminen aitaamalla jalankulkijoille ja pyöräilijöille oma väylä on mahdollista ja ratkaisua on ohjattu kuntatekniikassa käyttämään Kauniaisissa pääväylien ulkopuolella, jos ratkaisu muuten sopii katu ympäristöön. Tätä ratkaisua on käytetty esimerkiksi, jos kadulla on yhdistetty jalankulun ja pyöräilyn väylä vain toisella puolella katua ja kaivutyö kohdistuu tälle kohdalle ja kaivutyö ei ole pituudeltaan liian pitkä. Näitä töitä ovat yleensä mm. HSY:n tekemät vesihuollon liitoskohtatyöt.

Kauniainen on käyttänyt viime aikoina pääsääntöisesti kahta eri ohjaustapaa yhdistetyllä jalankulunväylällä ja pyörätiellä kaivutöissä, joissa työmaa-alue on pitkä. Pyöräilijät on joko ohjattu ajoradalle ja jalankulkijat ohjattu työalueen vierestä tai työalueen viereen on tehty jalankulkijoille ja pyöräilijöille oma yhdistetty reitti. Tämä työalueen viereen tehty reitti ei aina ole ollut asfalttipäällysteinen, vaan päällyste on ollut kivituhkaa tai muuta hienojakoista kiviainesta. Päällysteen valinta riippuu mm. työn arvioidusta kestosta, kaivutarpeesta ja ympäristöstä.

Asfalttipäällystettä ei pääsääntöisesti veloiteta käyttämään, jos työmaan arvioitu kesto on lyhyt, reittiä joudutaan muuttamaan useasti tai väliaikaisen reitin kohdalla joudutaan tekemään kaivutöitä tai muuten rikkomaan pintarakennetta. Asfalttipäällystys koostuu pääasiassa kalliomurskeesta ja sideaineesta, bitumista. Vaikka käytettäisiin uusioasfalttia eli asfalttia, joka sisältää vanhaa asfalttia, tarvitaan asfalttipäällysteen tekoon kallioperästä saatavaa kalliomursketta sekä öljyä, josta bitumia valmistetaan. Työmaalla voi tulla odottamattomia maanalaisia löydöksiä vastaan, jotka hidastuttavat työmaan etenemistä. Näissä tapauksissa on voitu luvittaa tilapäinen liikennejärjestely kiviaines pohjaisena, kun on oletettu työvaiheen kestävän oletettua vähemmän aikaa. Asfalttipäällystys ei aina ole mahdollista myöskään toteuttaa tilapäisen väylän geometrian, pohjarakenteen tai sijainnin vuoksi. Asfalttipäällyste on aina toki myös resurssi- ja kustannuskysymys. Päällystäminen ei tapahdu hetkessä ja useasti kuumimpaan sesonkiaikaan urakoitsijat joutuvat odottamaan päällysteurakoitsijaa pidemmän tovin.

Jos työmaan tai sen liikennejärjestelyiden vuoksi ei pystytä väylää koneellisesti kunnossapitämään, siirtyy väylän kunnossapitovastuu urakoitsijalle. Urakoitsija saa tiedon väylän kunnossapidon tasosta, joka perustuu katuluokitukseen. Kunnossapidon laatutasossa voi olla eroavaisuuksia siitä huolimatta, koska kunnossapito tapahtuu eri toimijan toimesta. Kaupunki suorittaa tarkastuksia

kunnossapitoon liittyen ja niihin liittyen kehotuksia kunnossapidon parantamisesta.

Kuntatekniikka on samaa mieltä, että kiertoreittien opasteiden tulisi olla selkeämpiä ja paremmin ymmärrettäviä. Tätä tavoitetta auttaisi parhaiten pääkaupunkiseudun sekä Väyläviraston, että ELY:n yhteinen linjaus työmaan aikaisten reittien opasteista ja vaatimuksista. Esimerkiksi Espoon kaupunkiratahankkeessa käytetyt tilapäiset kulkuopasteet ovat Väyläviraston ohjeiden mukaisesti tehty, mutta opasteiden hahmottaminen on ollut vaikeaa ilman pysähtymistä. Kauniaisista puuttuu myös suurilta osin pääreittien pyöräilyn viitoitus. Tähän liittyvät rakennussuunnitelmat ovat valmistuneet ja opasteita tullaan asentamaan vuosien 2026–2027 välillä.

Valvonnan tehostaminen tukisi kiertoteiden laadun ja turvallisuuden ylläpitämistä. Valvontaa suoritetaan muiden työtehtävien ohessa ja kuntatekniikassa kaivulupien valvonta on ollut kunnossapitomestarin yhtenä työtehtävänä. Mikäli valvontaa halutaan merkittävästi nykyisestä lisätä, se edellyttäisi uuden henkilön rekrytointia kuntatekniikkaan vähintään kausiluontoisesti. Yhtenä valvonnan tehostamistoimena on ehdotettu kuntatekniikan taksoissa ja maksuissa otettavaksi käyttöön lupaehtojen laiminlyöntimaksu sekä luvaton alueen käyttö -maksu. Tavanomaista on, että juuri luvattomista ja lupaehtojen vastaisista töistä aiheutuvat suurimmat harmit ohikulkijalle.

Ennen kuin aloitteessa esitettyjä koko seudun yhteisiä toimenpiteitä voidaan ryhtyä tarkemmin suunnittelemaan tai toteuttamaan, on kuitenkin tärkeää, että asia etenee myös muiden pääkaupunkiseudun kuntien – Espoon, Vantaan ja Helsingin – käsittelyyn. Yhteinen linjaus ja ohjeistus mahdollistavat liikennejärjestelyjen yhdenmukaisen toteuttamisen koko seudulla, erityisesti tilapäisistä liikennejärjestelyistä aiheutuviin kiertoteihin liittyen. Tällöin järjestelyjen vaatimukset ovat myös urakoitsijoille selkeät ja yhdenmukaiset, mikä edesauttaa niiden noudattamista.

30km/h rajoitusalueella on suotavaa ohjata pyöräily ajoradalle ja tämä onnistuu Kauniaisissa pääosalla kaduista. 40km/h rajoitusalueella pyöräily yleensä ohjataan kiertotielle. Poikkeusjärjestelyissä, joissa pyöräilijä joudutaan ohjaamaan ajoradan yli suojatietä pitkin, esimerkiksi väylän puolen vaihtamisen vuoksi, on tärkeää varmistaa turvallinen ja selkeä ylitysratkaisu. Nykyisissä tyyppikuivissa tai alan ohjeistuksissa ei ole huomioitu tilapäisiä pyöräilijän ylityspaikkoja.

Tilanne edellyttää yhteistyötä ELY-keskuksen, Väyläviraston sekä pääkaupunkiseudun kuntien kanssa, jotta voidaan määritellä turvalliset, yhtenäiset ja toimivat käytännöt pyöräilijöiden ohjaamiseen ajoradan yli. Yhteisen konsensuksen ja tyyppiratkaisun löytäminen tilanteeseen jossa suojatiestä tehdään tilapäisesti pyöräilijän ylityspaikka tai pyörätienjatke on yksi merkittävimmistä pyöräilyn sujuvuutta parantava asia. Esimerkiksi tilapäiset liikennevalo-opastimet koetaan usein turhan kankeiksi ja niiden noudattamatta jättämisen houkutus on suuri.

Päivitetty tieliikennelaki toi käyttöön uuden liikennemerkkin "pyöräilijän ylityspaikka", jonka käyttö edellyttää rakenteellisesti korotettua ajoradan osuutta. Tämä asettaa haasteita tilapäisjärjestelyille, joissa korotuksen toteuttaminen ei ole mahdollista. On syytä arvioida, voidaanko tilapäisiä pyöräilijän ylityspaikkojen vaatimaa korotusta toteuttaa jollain turvallisella ja säädösten mukaisella tavalla

Yhteenvedona todettakoon, että Kauniaisten kaupunki ohjeistaa tälläkin hetkellä urakoitsijoita tilapäisten liikennejärjestelyiden suunnittelussa ja toteutuksessa

turvallisina ja esteettöminä voimassa olevien lakien, ohjeiden ja julkaisujen mukaisesti. Kuntatekniikka tulee jatkossa ohjeistamaan entistä huolellisemmin näitä asioita urakoitsijoille ja valvontaa tehostaa ehdotetut lupaehtojen laiminlyöntimaksu ja luvaton alueen käyttö -maksu. Seudulliset pääreitit tulevat saamaan pysyvät pyöräilyn viitoitukset vuosien 2026–2027 aikana. Kuntatekniikka myös jatkaa tiivistä yhteistyötä pks-katutyökoulutuksessa.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Yhdyskuntavaliokunta merkitsee tiedoksi vastauksen kuntalaisaloitteeseen (Kiertotiet kuntoon) Kauniaisten kaupungin osalta ja hyväksyy vastauksessa esiin tuodut toimenpiteet.

Päätös:

Oheismateriaali:

Kuntalaisaloite

Jakelu:

Aloitteen tekijä